

Beleidsplan 2020-2023

CONCEPT

Visie

Erfgoedvereniging Bond Heemschut stelt zich ten doel het behoud, de bescherming en de instandhouding van de schoonheid en het historisch-ruimtelijk karakter van Nederland in het algemeen en van cultuurmonumenten in het bijzonder. Kernwaarden van de organisatie zijn onafhankelijk en deskundig.

Erfgoedvereniging Heemschut zet zich al meer dan 100 jaar in voor het behoud, de bescherming en instandhouding van een mooi Nederland, door het benutten van identiteit en erfgoedwaarden bij behoud en ontwikkeling. Heemschut is daarmee een unieke organisatie, juist ook binnen de erfgoedsector.

Onze vereniging is een particuliere belangenorganisatie die zich onderscheidt door een landelijk netwerk van vrijwilligers, meestal met een uiterst deskundige achtergrond. Die kennis en ervaring brengen onze vrijwilligers mee door hun inzet in hun werkzame leven en hun regionale betrokkenheid. Zowel op inhoudelijk vlak - op het gebied van terreinen als erfgoedzorg en ruimtelijke ordening- als op politiek-bestuurlijk vlak.

De deskundigheid is onafhankelijk en zetten we overal waar nodig en mogelijk ook in. Op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau. Heemschut is een organisatie die staat voor haar belang en een duidelijke mening heeft over het behoud van erfgoed. Zij draagt haar standpunten actief uit en neemt stelling in.

Heemschut levert een bijdrage aan het debat rondom grote actuele vraagstukken in ons land, op alle niveaus, maar steeds vanuit het perspectief van ons erfgoed, basis voor onze identiteit. Onze kernactiviteit is op ruimtelijke orderingsvraagstukken en meer specifiek op de rol van het behoud van erfgoed daarin. Actuele thema's zoals de energietransitie, klimaatopgaven, groei en krimp zullen hierbij meer en meer een rol spelen. De kwaliteit van onze leefomgeving staat bij ons handelen steeds centraal, waarbij een zorgvuldige overdracht naar toekomstige generaties en de beleefbaarheid van erfgoedwaarden door middel van het behoud en de bescherming van ons cultuurlandschap, de objecten daarin, ensembles van objecten, interieurs en interieurensembles en mobiel erfgoed ons uitgangspunt vormen.

Heemschut agendeert ook zelf nieuwe of actuele onderwerpen, zoals het behoud van architectuurgebonden monumentale kunst, de waardering van architectuur van na 1965 en

problematiek rond mobiel erfgoed. De missie van Heemschut vormt bij de werkwijze steeds het uitgangspunt.

Missie

Cultureel erfgoed raakt aan de kern van onze samenleving en draagt bij aan de identiteit en leefbaarheid van onze leefomgeving. Heemschut wil dit erfgoed behouden voor komende generaties door middel van bewustwording en verbinding.

Bewustwording en verbinding vormen kernbegrippen, ook voor de komende beleidsperiode. Bewustwording manifesteert zich door het geven van inzicht in en uitdragen van bestaande, vastgelegde dan wel wettelijk verankerde waarden. Maar ook door het agenderen van die onderwerpen of attenderen op die objecten en gebieden waarvan de waarden - nog- niet algemeen worden gezien of erkend.

Het inzetten op bewustwording doen we richting initiatiefnemers, besluitvoorbereiders, besluitvormers en beslissers, maar ook richting het grote publiek. Onze middelen zijn daarbij onder meer het voeren van gesprekken, het afgeven van statements, het laten vervaardigen van waardenstellingen, het uitbrengen van publicaties en het organiseren van verschillende soorten bijeenkomsten.

Verbindingen legt Heemschut door samen te werken, vooral met andere organisaties en met overheden. Naast de vele organisaties op erfgoedgebied, van lokaal tot Europees niveau, wil Heemschut inzetten op de verbinding met die organisaties waar een gedeeld belang is voor het behoud van een mooi Nederland. De ambitie is om een zo breed mogelijk netwerk te creëren van lokaal tot nationaal niveau. De schakel tussen lokaal en nationaal, 'van de haarvaten tot Den Haag', is daarbij een *unique selling point* voor onze vereniging.

Strategie

Om zoveel mogelijk impact te hebben en resultaat te kunnen boeken is het van belang een zo goed mogelijk uitgerust professioneel vrijwilligerscorps te hebben. Op het gebied van inhoud én proces dienen onze vrijwilligers voldoende kennis te hebben of te verwerven om zo effectief mogelijk te kunnen opereren.

Daarbij is het gebruik maken van bestaande en nieuwe netwerken van essentieel belang: samen met andere organisaties bereiken we meer.

Heemschut dient bij deze samenwerking wel haar eigen gezicht te behouden: in de publiciteit naar buiten moet duidelijk zijn wat de rol van Heemschut is of is gedurende het gehele proces. Alleen door het uitdragen van de rol en inzet van Heemschut, zowel op lokaal als regionaal als landelijk niveau, kan Heemschut meer draagvlak krijgen. Deze strategie vraagt meer en extra bewustwording bij onze vrijwilligers en specifieke inzet en ondersteuning. Bovenstaande kan worden bereikt doordat Heemschut beschikt over weliswaar een klein, maar flexibel en slagvaardig professioneel bureau.

Kansen en realiteit

Heemschut zet zich thans op vele fronten in. Speciale aandachtsgebieden vormen nu religieus erfgoed, monumentale kunst, post '65 architectuur-stedenbouw en -landschap, interieurs en interieuresembles, mobiel erfgoed, de instandhouding van gemeentelijke monumenten, de

particuliere eigenaar van eerder bedoelde objecten, de inzet en betrokkenheid van historische verenigingen en erfgoed binnen de Europese context.

Die vele onderwerpen en focuspunten kunnen alleen goed behartigd worden vanuit een heldere organisatiestructuur, met professionele ondersteuning, korte lijnen en open communicatie.

In de afgelopen beleidsperiode is gewerkt aan een stabiele, hechte vereniging met een actuele governance-structuur. Eenvoudige procedures en rechtstreeks contact maken dat er snel kan worden geschakeld en kan worden ingespeeld op de actualiteit. Het is belangrijk dat deze structuur wordt gehandhaafd en niet onevenredig wordt verzwaaard.

De ambitie zoals onder meer onze vrijwilligers die formuleren is groot, evenals de realiteit die haar beperkingen kent: Heemschut wordt meer en meer benaderd met vragen, maar ook om deelname aan het debat en het leveren van denkkracht. Deze toenemende vraag leidt tot kansen, maar noopt ook tot realiteitszin. We kunnen niet alles oppakken en overal op ingaan. Daarnaast zijn er grote vraagstukken waar Heemschut maar een beperkte stem of invloed op heeft, maar wel een rol in wil of zou kunnen spelen.

Onze leden vormen een belangrijke pijler voor onze vereniging. Leden zijn belangrijk voor de maatschappelijke impact, het draagvlak en de besluitvorming binnen de vereniging. Actieve leden zijn onmisbaar voor het uitvoeren van de doelstelling op lokaal, regionaal en provinciaal niveau. Zij zijn bovendien een belangrijke pijler voor de financiering van de werkzaamheden. De realiteit laat zien dat het lastig is om het ledental op peil te houden, laat staan te doen groeien.

Inzet dient met name te worden gepleegd op de betrokkenheid van bestaande leden, het op peil houden van het ledenbestand, en bovenal het vinden, aantrekken en opleiden van nieuwe vrijwilligers. Daarbij is verjonging gewenst, maar we stellen ook vast dat de doelgroep binnen de aanwas ligt in vijftig plussers.

Beleidslijn 1 Inzet op professionalisering van het vrijwilligersnetwerk.

We dienen na te denken over de structuur van de commissies via een eigen bewustwordingsproces. Wat hebben commissies en werkgroepen (nog meer) nodig om ook in de toekomst goed en effectief te kunnen functioneren? Maar ook: vrijwillig is niet vrijblijvend. Hoe maken we met de juiste begeleiding commissies en werkgroepen sterker en effectiever?

Wat betekent de invoering van de Omgevingswet voor onze vrijwilligers, maar ook voor lokale erfgoedvrijwilligers? Hoe kunnen we hier op inspelen? Wat hebben vrijwilligers nodig om hierin slagvaardig te kunnen opereren?

Beleidslijn 2 Het verder uitbouwen van de vereniging.

Heemschut is een gezonde vereniging. We beschikken over een klein maar professioneel bureau dat een hecht team vormt. Om meer taken te kunnen uitvoeren, meer ondersteuning te kunnen bieden of nieuwe projecten op te kunnen pakken is extra capaciteit nodig. Dit vergt een (financiële en personele) investering in de toekomst.

In deze beleidsperiode komt een aantal mijlpalen voorbij.

Het Korenmetershuisje

Het Korenmetershuisje, dat meer dan 50 jaar het landelijk bureau van Heemschut huisvest, bestaat 400 jaar. De gemeente Amsterdam, eigenaar van het Korenmetershuisje heeft aangegeven het pand te willen afstoten. Inzetten op verwerving van het pand biedt kansen voor meer publiciteit en bekendheid omtrent de missie en visie van Heemschut, en kan bijdragen aan meer leden.

Heemschut 110 jaar

In 2021 bestaat Heemschut 110 jaar. Het biedt de kans om, onder meer met bijvoorbeeld de uitreiking van de Ton Kootpenning (de hoogste onderscheiding van de vereniging) opnieuw breed aandacht te besteden aan onze doelstelling.

Zowel een eigen onderkomen in de monumentenstad Amsterdam, het 100 jarig jubileum en de Ton Kootpenning-uitreiking moeten leiden tot een grotere naamsbekendheid en meer betrokkenheid.

Bovenal blijft het credo: door te dóen verwerven we draagvlak. Zonder activiteiten geen bekendheid. En zonder bekendheid geen impact. Daarom willen we inzetten op meer bekendheid via de acties van de vrijwilligers zelf, door extra coaching en begeleiding bij het genereren van publiciteit.

De financiering van de bestaande werkzaamheden wordt deels gedekt via inkomsten van leden, en deels via de rendementen van de beheersstichting van de vereniging. Om extra taken te kunnen uitvoeren zal projectmatig extra geld vrijgemaakt dienen te worden dan wel extern dienen te worden geworven.

Het uitwerken van dit beleidsplan zal geschieden in jaarplannen, waarin de ambitie nader wordt uitgewerkt. Daarbij zal door middel van de vast te stellen begroting worden gekeken naar de financiële haalbaarheid van de plannen en projecten.

(Dit beleidsplan is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Leden op vrijdag 12 juni 2020.)